

1. Ποια από τα ζώα των εικόνων είναι θηλαστικά, ποια ψάρια και ποια ερπετά;
Ποιες άλλες κατηγορίες ζώων ξέρεις;
2. Τα ζώα, ανάλογα με το τι τρώνε, χωρίζονται σε παμφάγα, σαρκοφάγα και φυτοφάγα. Τι τρώει η κάθε ομάδα; Βρες κάποια στις εικόνες.

Ελλάδα: ένας βοτανικός παράδεισος

Στη Μεγάλη Βρετανία, που έχει έκταση 244.000 τετραγωνικά χιλιόμετρα, υπάρχουν 2.000 είδη φυτών. Μπορείτε να φανταστείτε πόσα είδη υπάρχουν στην Ελλάδα, που έχει έκταση 131.944 τετρ.χλμ; 6.000 είδη! Μόνο η Κρήτη έχει 2.000 είδη, δηλαδή όσα η Μεγάλη Βρετανία.

Ας δούμε πού οφείλεται αυτή η μεγάλη ποικιλία:

- ✓ Γεωγραφική θέση. Η Ελλάδα βρίσκεται στο σταυροδρόμι Ασίας, Αφρικής και Ευρώπης κι έτσι «φιλοξενεί» είδη και από τις τρεις ηπείρους.
- ✓ Ποικιλία μικροκλιμάτων. Το μικροκλίμα είναι οι ιδιαίτερες κλιματικές συνθήκες που επικρατούν σ' έναν τόπο. Στην Ελλάδα επικρατεί μεσογειακό κλίμα, λέει η γεωγραφία μας. Αλλά την ίδια στιγμή που στην Πίνδο χιονίζει, εσείς μπορείτε να κάνετε ηλιοθεραπεία (που λέει ο λόγος) στην Κρήτη!
- ✓ Γεωλογική ιστορία. Εκρήξεις ηφαιστειών, βυθίσεις και αναδύσεις της επιφάνειας του εδάφους στην προϊστορική εποχή, γενικά ένα «ανήσυχο έδαφος», δημιούργησαν νησιά, βουνά, σπηλιές, φαράγγια και χαράδρες.

Οι τρεις αυτοί παράγοντες ήταν καθοριστικοί για τη δημιουργία της ποικιλίας σε ζώα και φυτά.

(Οι ερευνητές πάνε παντού, 28/11/1999)

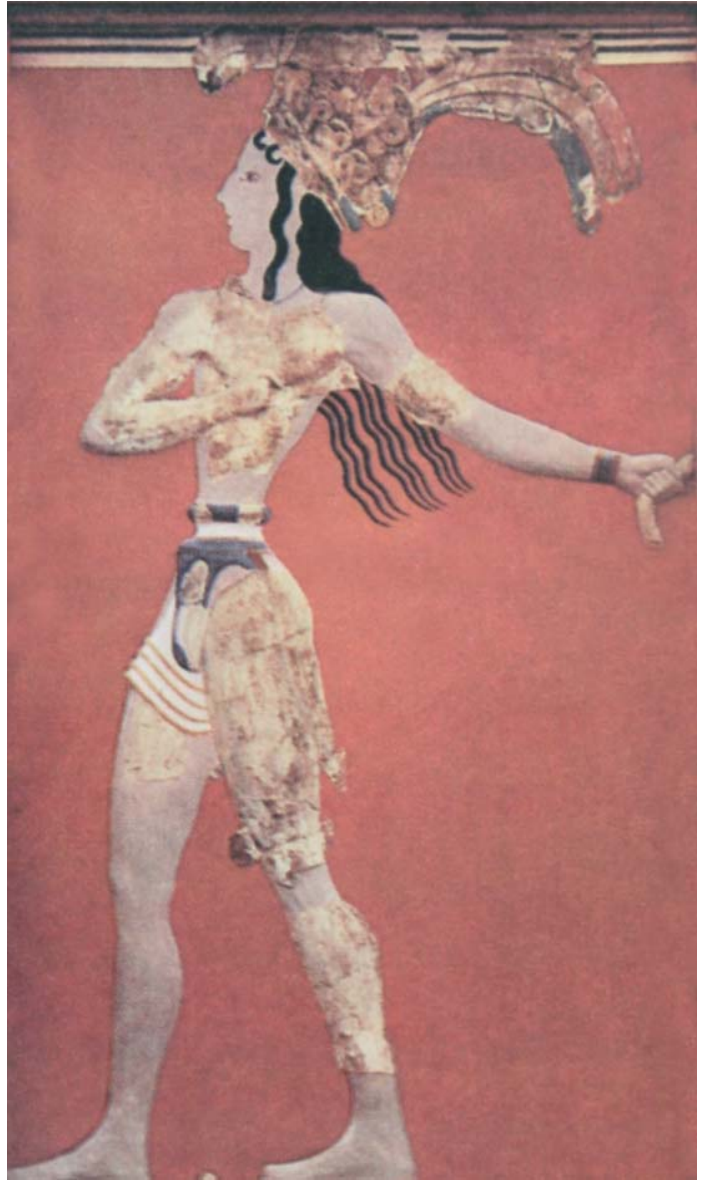

1. Τι σημαίνει η λέξη «φιλοξενεί» μέσα στο κείμενο;
2. Πώς καταλαβαίνεις τη φράση «ανήσυχο έδαφος»;

Ενδημικά, σπάνια και απειλούμενα είδη φυτών

Ανάμεσα στα 6.000 χιλιάδες είδη φυτών που φυτρώνουν στην Ελλάδα πολλά είναι ενδημικά, δηλαδή δεν συναντιούνται παρά μόνο στη χώρα μας.

Ο «Πρίγκιπας με τα κρίνα», μια αντρική μορφή που εμφανίζεται στις τοιχογραφίες της Κνωσού, φοράει στέμμα στολισμένο με κρίνα και φτερά παγωνιού. Είναι πολύ πιθανό τα κρίνα του πρίγκιπα να είναι ίδια με αυτά που φυτρώνουν στις αμμοθίνες, στους αμμόλοφους δηλαδή, που σχηματίζονται στις παραλίες. Επιστημονικά το κρινάκι ονομάζεται *Pancratium maritimum*. Η τουριστική ανάπτυξη της περιοχής είχε ως συνέπεια το κρινάκι να είναι σήμερα απειλούμενο είδος φυτού.

(Οι ερευνητές πάνε παντού, 28/11/1999)

1. Τι σημαίνει απειλούμενα είδη φυτών;
2. Τι είναι τα ενδημικά φυτά;
3. Πού εμφανίζεται ο «Πρίγκιπας με τα κρίνα»; Πώς είναι το στέμμα του;
4. Τι είναι ένα “απειλούμενο είδος φυτού”;
5. Σκέψου και συζήτησε στην τάξη πώς μπορεί να περιορίσει η τουριστική ανάπτυξη την παρουσία του κρίνου στην περιοχή.

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΟΙ ΣΥΝΔΕΣΜΟΙ

- **Πού οφείλεται** η μεγάλη ποικιλία φυτών που έχει η Ελλάδα; **Οφείλεται στη γεωγραφική της θέση, στην ποικιλία των μικροκλιμάτων και στη γεωλογική της θέση.**

Το λέω αλλιώς:

- Η Ελλάδα έχει μια μεγάλη ποικιλία φυτών, **γιατί / επειδή / διότι** βρίσκεται σε μια καλή γεωγραφική θέση και **γιατί / επειδή / διότι** έχει ποικιλία μικροκλιμάτων...

Γιατί

Επειδή

Διότι

Πρόσεξε τη σειρά των προτάσεων! Μπορούμε να πούμε...

- Η Ελλάδα έχει μια μεγάλη ποικιλία φυτών, **επειδή** βρίσκεται σε μια καλή γεωγραφική θέση **και**
- **Επειδή** η Ελλάδα βρίσκεται σε μια καλή γεωγραφική θέση, έχει μια μεγάλη ποικιλία φυτών.
ΑΛΛΑ ΔΕΝ ΛΕΜΕ:
- ***Γιατί** η Ελλάδα βρίσκεται σε μια καλή γεωγραφική θέση, έχει μια μεγάλη ποικιλία φυτών.
- ***Διότι** η Ελλάδα βρίσκεται σε μια καλή γεωγραφική θέση, έχει μια μεγάλη ποικιλία φυτών.

Μπορούμε να δηλώσουμε την αιτία και με άλλους τρόπους:

A) Γιατί / Επειδή / Διότι + Ρήμα

Αμέτρητα ψάρια χάνονται στη θάλασσα, **γιατί** τα νερά έχουν μολυνθεί.

B) Για + ουσιαστικό στην Αιτιατική

Μέλη φιλοζωικών οργανώσεων διαμαρτυρήθηκαν **για τη φυλάκιση** των ζώων στους ζωολογικούς κήπους.

Γ) Εξαιτίας + ουσιαστικό στη Γενική

Αμέτρητα ψάρια χάνονται στη θάλασσα **εξαιτίας των μολυσμένων νερών.**

Δ) Λόγω + ουσιαστικό στη Γενική

Η απελευθέρωση των γυπαετών αναβλήθηκε **λόγω (της) κακοκαιρίας.**

Ε) Χάρη σε + ουσιαστικό στην Αιτιατική

Τα ψάρια διασώθηκαν **χάρη στην άμεση επέμβαση** της φιλοζωικής οργάνωσης.

Επίσκεψη στο Κέντρο «ΓΑΙΑ»

Σήμερα το πρωί η Τζένη, ο Δημήτρης, ο Τζίμης και ο Κώστας πήγαν στο Μουσείο Φυσικής Ιστορίας και επισκέφτηκαν το κέντρο «ΓΑΙΑ». Τελειώνοντας την περιήγησή τους πήραν μαζί τους κι ένα φυλλάδιο της Ελληνικής Εταιρείας Προστασίας της Φύσης που υπήρχε εκεί. Ας γνωρίσουμε κι εμείς την εταιρεία αυτή.

Η Ελληνική Εταιρεία Προστασίας της Φύσης (Ε.Ε.Π.Φ.)

Τι είναι η Ε.Ε.Π.Φ.

Η Ε.Ε.Π.Φ. είναι μια Μη Κυβερνητική Οργάνωση (Οργάνωση Εθελοντών)¹, που έχει δουλέψει πάνω από σαράντα χρόνια για την προστασία και διατήρηση του φυσικού περιβάλλοντος, της πανίδας², της χλωρίδας³ και των σημαντικών βιοτόπων⁴ της χώρας μας.

Πώς δουλέψαμε μέχρι τώρα

Για τη γνωριμία του κοινού με την ελληνική φύση εκδώσαμε πολλά βιβλία, έντυπα και αφίσες. Για εικοσιπέντε χρόνια εκδίδουμε το τριμηνιαίο περιοδικό «Η φύση», με πρωτότυπα άρθρα για την πανίδα, τη χλωρίδα και τους βιότοπους. Πήραμε μέρος σε πολλές μελέτες φυσικών βιοτόπων. Διοργανώσαμε εκπαιδευτικά σεμινάρια. Πήγαμε σε πάρα πολλά σχολεία και μιλήσαμε για την προστασία της φύσης. Οργανώσαμε ομιλίες σε όλες τις πόλεις της Ελλάδας. Συμμετείχαμε σε εθνικές και διεθνείς συναντήσεις, που είχαν σαν στόχο τους την προστασία της φύσης, και διατυπώσαμε τις απόψεις και προτάσεις μας.

Μεταξύ άλλων, η Ε.Ε.Π.Φ. είναι υπεύθυνη στην Ελλάδα για το Πρόγραμμα «Γαλάζιες Σημαίες της Ευρώπης», για την καθαριότητα και την οργάνωση των ακτών. Ακόμα, έχουμε οργανώσει δύο φορές την απογραφή πελαργών της χώρας μας.

Για το σύνολο της δράσης της, η Ε.Ε.Π.Φ. έχει τιμηθεί από την Ακαδημία Αθηνών.

Τι κάνουμε σήμερα

Διατηρούμε Βιολογικό σταθμό στο Δέλτα του Έβρου. Συμμετέχουμε με το επιστημονικό δυναμικό⁵ μας στα Κοινοτικά Προγράμματα⁶ Προστασίας της Αρκούδας και της Μεσογειακής Φώκιας και στο πρόγραμμα για την ίδρυση Κέντρου Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης και Προστασίας στο όρος Μπούρινος της Δυτικής Μακεδονίας.

Τέλος, συνεχίζουμε το Πρόγραμμα «Γαλάζιες Σημαίες της Ευρώπης», που σημειώνει όλο και μεγαλύτερη επιτυχία από χρόνο σε χρόνο.

1. *Μη Κυβερνητική Οργάνωση*: οργάνωση η οποία αποτελείται από μεγάλη ομάδα εθελοντών και δεν χρηματοδοτείται από την κυβέρνηση αλλά από ιδιωτικές πηγές και τα έσοδα από τα μέλη της
2. *πανίδα*: το σύνολο των ζωικών ειδών μιας περιοχής
3. *χλωρίδα*: το σύνολο των φυτών που συναντά κανείς σε μια περιοχή
4. *βιότοπος*: περιοχή στην οποία ζουν ένα ή πολλά είδη φυτικών ή ζωικών οργανισμών
5. *επιστημονικό δυναμικό*: η ομάδα επιστημόνων που εργάζεται για την υλοποίηση διαφόρων έργων
6. *Κοινοτικά Προγράμματα*: προγράμματα που έχουν χρηματοδοτηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

- ;**
1. Τι είναι η Ε.Ε.Π.Φ.;
  2. Με τι έχει ασχοληθεί μέχρι σήμερα;
  3. Τι σχέση έχει η Ε.Ε.Π.Φ. με το Πρόγραμμα «Γαλάζιες Σημαίες της Ευρώπης»;
  4. Ποιες είναι οι δραστηριότητες της σήμερα;
  5. Πώς κρίνεις το έργο της Ε.Ε.Π.Φ.;
  6. Τι άλλο θα μπορούσε κατά τη γνώμη σου να κάνει;
  7. Γνωρίζεις άλλες οργανώσεις που να ασχολούνται με την προστασία της φύσης; Τι ξέρεις για αυτές;

ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΚΑΙ ΜΟΛΥΝΣΗ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

Μιλάμε για την προστασία του περιβάλλοντος των απειλούμενων ζώων και φυτών της κλωρίδας και της πανίδας της περιοχής των βιοτόπων

Τον τελευταίο αιώνα έχει αυξηθεί η μόλυνση / ρύπανση του περιβάλλοντος της ατμόσφαιρας των υδάτων του εδάφους

ΟΥΔΕΤΕΡΑ ΣΕ -ΟΣ, -ΟΝ, -Ρ

- Όλες οι περιβαλλοντικές οργανώσεις αγωνίζονται για την προστασία του περιβάλλοντος, των υδάτων, του εδάφους καθώς και της ατμόσφαιρας.
- ◆ Θυμήσου πώς κλίνονται κάποια ουδέτερα ουσιαστικά, που έχεις δει παλαιότερα:

Ενικός

Όνομαστική	το έδαφος	το περιβάλλον	το ύδωρ
Αιτιατική	το έδαφος	το περιβάλλον	το ύδωρ
Γενική	του εδάφους	του περιβάλλοντος	του ύδατος

Πληθυντικός

Όνομαστική	τα εδάφη	τα περιβάλλοντα	τα ύδατα
Αιτιατική	τα εδάφη	τα περιβάλλοντα	τα ύδατα
Γενική	των εδαφών	των περιβαλλόντων	των υδάτων

Όπως το έδαφος κλίνονται: το βάρος, το μήκος, το ύψος, το μέγεθος, το στέλεχος, το πέλαγος.

Όπως το περιβάλλον κλίνονται: το ενδιαφέρον, το συμβάν, το παρελθόν, το παρόν, το συμφέρον, το μέλλον, το προϊόν.

Όπως το ύδωρ κλίνονται: το ήπαρ και το πυρ.

Τα ουδέτερα που τελειώνουν σε -ρ τα συναντάμε σήμερα κυρίως σε κάποιες παγιωμένες εκφράσεις.

Ύδωρ

- τα όμβρια ύδατα = τα νερά της βροχής
- τα ωκεάνια / θαλάσσια ύδατα = τα νερά των ωκεανών / θαλασσών
- τα εσωτερικά ύδατα = οι θαλάσσιες περιοχές, οι λίμνες, τα ποτάμια ενός κράτους.
- μιλούσαμε *περί ανέμων και υδάτων* = για διάφορα θέματα, όχι για κάτι συγκεκριμένο

Ήπαρ

- μου κόπηκαν τα ήπατα = φοβήθηκα πολύ

Πυρ

- είμαι πυρ και μανία = είμαι έξαλλος, εξοργισμένος
- περνώ δια πυρός και σιδήρου = περνώ από κινδύνους και ταλαιπωρίες
- ανοίγω πυρ = αρχίζω να πυροβολώ
- παύσατε πυρ = σταματήστε να πυροβολείτε!
- γραμμή (του) πυρός = η πρώτη γραμμή της μάχης

Δίψα για μάθηση!

Το μεσημεράκι τα παιδιά επέστρεψαν ενθουσιασμένα στο σπίτι.

Φωτεινή Βλαστού: Καλώς τα παιδιά! Πώς περάσατε;

Τζένη: Τέλεια, θεία! Πάρα πολύ ωραία!

Δημήτρης: Ναι, μαμά, ήταν φανταστικά!

Καίτη Βλαστού: Άντε, ελάτε να φάμε να μας τα πείτε αναλυτικά!

Δημήτρης: Α! δε γίνεται τώρα!

Τζίμης: Θέλουμε να ψάξουμε για περισσότερες πληροφορίες για τα απειλούμενα ζώα και φυτά. Λέμε να μπούμε λίγο στο Διαδίκτυο.

Φωτεινή Βλαστού: Δεν μπορεί να περιμένει;

Τζένη: Αχ, όχι, θεία... Αυτή η επίσκεψη μας κίνησε την περιέργεια!

Καίτη Βλαστού: Καλά, αφού είναι για μελέτη, θα περιμένουμε μέχρι να έρθει και ο θείος σας απ' τη δουλειά.

Φωτεινή Βλαστού: Εξάλλου, μπορείτε να ξανασυνδεθείτε το απόγευμα. Οι πληροφορίες είναι εκεί, δεν χάνονται.

Τζίμης: Ναι, θεία, αλλά ξέρεις πόσα ζώα θα εξαφανιστούν μέχρι το απόγευμα;

Δημήτρης: Ωχ ωχ ωχ! Πολύ ζεστά το πήρες το ζήτημα, ξάδερφε! Μόνος σου θέλεις να σώσεις τον πλανήτη;

Χρήσιμες ιστοσελίδες περιβαλλοντικών οργανώσεων

- Αρκτούρος: www.arcturos.gr → ασχολείται με την προστασία της αρκούδας
- Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία: www.ornithologiki.gr → ασχολείται με την προστασία των υπό εξαφάνιση πουλιών
- HELMEPA (Ελληνική Ένωση Προστασίας του Θαλάσσιου Περιβάλλοντος) www.shipshape.net/HELMEPA
- WWF Ελλάς: www.wwf.gr
- MOM (Εταιρεία για τη μελέτη και προστασία της μεσογειακής φώκιας) www.mom.gr
- Greenpeace: www.greenpeace.gr

1. Έχεις ξανακούσει τις οργανώσεις αυτές; Τι γνωρίζεις για αυτές;
2. Θα ήθελες να γίνεις μέλος κάποιας τέτοιας οργάνωσης; Σε ποια και γιατί;

Οι φίλοι μας δραστηριοποιούνται

Αφού ψάξανε αρκετά στο Διαδίκτυο, ο Δημήτρης και ο Τζίμης αποφάσισαν να επικοινωνήσουν τηλεφωνικώς για περισσότερες πληροφορίες με τον Σύλλογο προστασίας της θαλάσσιας χελώνας «Αρχέλων».

- Υπάλληλος:** Σύλλογος «Αρχέλων», παρακαλώ.
- Δημήτρης:** Γεια σας.
- Υπάλληλος:** Γεια σας. Τι θα θέλατε, παρακαλώ;
- Δημήτρης:** Ξέρετε, λέγομαι Δημήτρης Βλαστός και είμαι μαθητής στη Β' Γυμνασίου. Βρήκα το τηλέφωνό σας στο Διαδίκτυο και θα ήθελα να μάθω περισσότερα για τις δραστηριότητες του συλλόγου σας.
- Υπάλληλος:** Πολύ ευχαρίστως, Δημήτρη. Έχεις κάτι συγκεκριμένο στον νου σου;
- Δημήτρης:** Όχι, αλλά, αν έχετε κάποιο έντυπο ενημερωτικό υλικό, θα ήθελα να το δω, αν γίνεται.
- Υπάλληλος:** Και βέβαια. Δώσε μου τα στοιχεία σου και θα το λάβεις μέσα σε λίγες μέρες. Το όνομά σου, είπαμε;
- Δημήτρης:** Δημήτρης Βλαστός.
- Υπάλληλος:** Διεύθυνση;
- Δημήτρης:** Πλάτωνος 36, 151 48 Αθήνα.
- Υπάλληλος:** Ηλικία;
- Δημήτρης:** Δεκατεσσάρων.
- Υπάλληλος:** Τηλέφωνο;
- Δημήτρης:** 210 38 51 232.
- Υπάλληλος:** Ωραία. Αυτά χρειαζόμαστε.
- Δημήτρης:** Αα, και κάτι ακόμα. Σκεφτόμασταν με έναν ξάδερφό μου να γίνουμε μέλη του συλλόγου. Κάπως να βοηθήσουμε και εμείς με τον τρόπο μας.
- Υπάλληλος:** Πολύ ωραία! Κάθε βοήθεια είναι χρήσιμη. Μας ενδιαφέρει ιδιαίτερα να ευαισθητοποιήσουμε τα νέα παιδιά. Λοιπόν, Δημήτρη, μαζί με τα φυλλάδια θα σου στείλω και δύο αιτήσεις εγγραφής, για να γραφτείτε στον σύλλογο.
- Δημήτρης:** Ευχαριστώ πολύ. Γεια σας.
- Υπάλληλος:** Γεια σου, Δημήτρη. Χάρηκα.

ΠΩΣ ΖΗΤΩ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΑΠΟ ΜΙΑ ΥΠΗΡΕΣΙΑ Ή ΕΝΑΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟ

Γεια σας. Τον κύριο/ την κυρία Χ παρακαλώ.

Το όνομά μου είναι/ Ονομάζομαι.../ Λέγομαι...

Θα ήθελα πληροφορίες για ...

Θα ήθελα να γίνω μέλος....

Ποιος τον ζητάει, παρακαλώ;
Ο ίδιος./ Η ίδια. Με ποιον μιλάω;

Πολύ ευχαρίστως.

Σκέφτεστε κάτι συγκεκριμένο;

Θέλετε...;

Ενδιαφέρεστε για...;

Σας ευχαριστώ πολύ.

Περιμένω τα ενημερωτικά
φυλλάδια.

Κι εγώ ευχαριστώ.

Σας τα στέλνουμε μέσα στη βδομάδα / εντός
της εβδομάδας

Για ό,τι άλλο θέλετε, είμαστε στη διάθεσή σας.

Κάνε κι εσύ τηλεφωνικούς διαλόγους με τον διπλανό σου ή τη διπλανή σου. Τηλεφωνήστε σε κάποια περιβαλλοντική οργάνωση για να ενημερωθείτε για τις δράσεις της και για να σας αποστείλουν έντυπο υλικό και μία αίτηση για να γίνετε μέλη. Ο ένας θα είναι κάποιος γραμματέας της οργάνωσης και ο άλλος αυτός που τηλεφωνεί και ζητά πληροφορίες.

ΕΠΙΣΗΜΗ ΕΠΙΣΤΟΛΗ

Το πώς γράφεις γράμμα σε φίλους το γνωρίζεις ήδη. Ας δούμε τώρα τι θα πρέπει να προσέξεις σε ένα πιο επίσημο γράμμα.

Αποστολέας

Ημερομηνία

Θέμα

Δημήτρης Βλαστός
Πλάτωνος 36
151 48 Αθήνα

Δευτέρα 2/8/2004

Αποστολή ενημερωτικού υλικού

→ Αγαπητοί / Αξιότιμοι κυρίες και κύριοι

Θα ήθελα να σας παρακαλέσω να μου αποστείλετε πληροφοριακό υλικό για τη χελώνα Καρέτα-Καρέτα, καθώς και 2 αιτήσεις για την εγγραφή μελών στην οργάνωση προστασίας της χελώνας Καρέτα-Καρέτα.

Ευχαριστώ εκ των προτέρων.
Με τιμή / Με εκτίμηση
Δημήτρης Βλαστός

Προσφώνηση

Κλείσιμο

Οι περιβαλλοντικές ανησυχίες συνεχίζονται

Η Τζένη μπαίνει στο δωμάτιο του Δημήτρη να ρωτήσει τι έκαναν τα παιδιά τελικά με τον σύλλογο «Αρχέλων».

- Τζένη:** Τι κάνατε τελικά; Βρήκατε κάποιον στα γραφεία του συλλόγου;
- Δημήτρης:** Ναι. Με εξυπηρέτησε ένας πολύ ευγενικός κύριος.
- Τζένη:** Και τι σου είπε;
- Δημήτρης:** Θα μας στείλει ενημερωτικό υλικό και δύο αιτήσεις μέσα στη βδομάδα.
- Τζένη:** Πολύ ωραία!
- Δημήτρης:** Είστε να συγκεντρώσουμε κάποιες πληροφορίες για κάποια απειλούμενα είδη ζώων στην Ελλάδα;
- Τζίμης:** Καλή ιδέα.
- Τζένη:** Για ποια ζώα να ψάξουμε;
- Δημήτρης:** Εγώ λέω να ψάξω στην εγκυκλοπαίδεια για την Αρκούδα και την Πτεροφάλαινα, που ξέρω ότι είναι σίγουρα απειλούμενα είδη.
- Τζένη:** Ωραία! Κι εγώ θα ψάξω μαζί με τον Τζίμη στο Διαδίκτυο.
- Δημήτρης:** Ναι, σε τόσες σελίδες μπήκατε πριν.
- Τζίμης:** Θα βρούμε σίγουρα αρκετές πληροφορίες.
- Τζένη:** Άντε ξεκινάμε!

1. Τι σημαίνει «απειλούμενο είδος» ή «είδος προς εξαφάνιση»;
2. Ξέρεις κάποια τέτοια είδη ζώων ή φυτών; Ποια;

Απειλούμενα είδη: Ας γνωρίσουμε μερικά

Ο Δημήτρης, ο Τζίμης και η Τζένη συγκέντρωσαν τις πληροφορίες για κάποια απειλούμενα ζώα στον παρακάτω πίνακα.

	Αρκούδα	Χελώνα Καρέτα	Πτεροφάλαινα	Μεσογειακή φώκια
				
περιγραφή	-μεγαλόσωμο θηλαστικό με πυκνό καφέ τρίχωμα	- ερπετό - κοκκινοκαφέ όστρακο - αναπνέει με πνεύμονες - μήκος οστράκου έως 90 εκατοστά -βάρος ως 100 κιλά	- θηλαστικό - ράχη σκούρα μπλε ως μαύρη και στην κοιλιά άσπρο χρώμα	-θηλαστικό με ασημί, γκριζο, ή σκούρο καφέ τρίχωμα -230 κιλά βάρος περίπου -2,20 ως 3,80 μέτρα μήκος
φυσικό περιβάλλον	δάση	- σε όλες τις θάλασσες του κόσμου - η πιο κοινή θαλάσσια χελώνα στη Μεσόγειο	- σε ολόκληρη τη Μεσόγειο.	- Αιγαίο Πέλαγος (νοτιοανατολικές και βόρειες περιοχές)
τροφή	-λαχανικά - φρούτα -κάμπιες -μικρά ζώα - μέλι -ψάρια	-αργοκίνητα ζώα της θάλασσας (αστερίες, αχινοί, κοχύλια, τσούχτρες, σφουγγάρια)	-πλαγκτόν και μικρά ψάρια	- ψάρια - χταπόδια - αστακοί - φύκια
απειλή - κίνδυνος	-καταστροφή βιοτόπων	- λείπουν οι ήσυχες παραλίες για να γεννήσουν -δίχτυα ψαράδων	- έλλειψη τροφής λόγω ελάττωσης ψαριών	-ψαράδες, -ελάττωση ψαριών λόγω υπεραλιείας

Παρουσίασε τώρα προφορικά το καθένα από τα παραπάνω ζώα, όπως στο παράδειγμα.

Παράδειγμα:

Η Αρκούδα είναι ένα μεγαλόσωμο θηλαστικό που ζει στα δάση. Είναι **παμφάγο** ζώο. Κυρίως **τρέφεται με** λαχανικά, μικρά ζώα, ψάρια. Θεωρείται απειλούμενο είδος, επειδή καταστρέφονται οι βιότοποι της.

Ο Ψαροχαφτούλης γνωρίζει τον Γυπαετό

Η ιστορία αυτή είναι για τον Ψαροχαφτούλη, έναν αργυροπελεκάνο. Ο αργυροπελεκάνος είναι το σπανιότερο από τα επτά είδη πελεκάνων που υπάρχουν στον κόσμο. Ο πελεκάνος αυτός ζει στο νερό, είναι δηλαδή ένα υδρόβιο πουλί. Έχει ύψος 1,20μ., άνοιγμα φτερών έως 3,2μ. και βάρος 6-10 κιλά. Τα φτερά του έχουν ανοιχτό σταχτί χρώμα και κύριο χαρακτηριστικό του είναι το μακρύ του ράμφος. Τα πόδια του είναι κοντά και δυνατά, με δάχτυλα που συνδέονται μεταξύ τους με μεμβράνη. Ζει σε νησάκια του Αμβρακικού κόλπου.

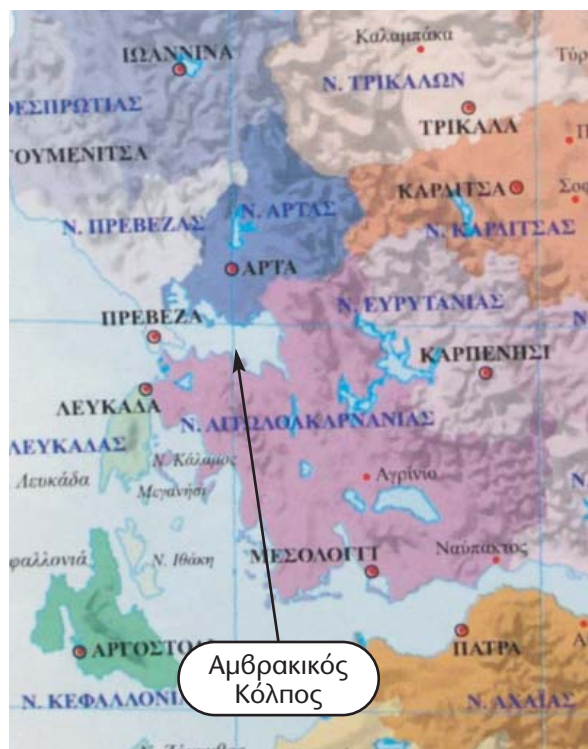
Το παρακάτω κείμενο περιγράφει μια από τις περιπέτειες του Ψαροχαφτούλη, ενός αργυροπελεκάνου.

Ο Ψαροχαφτούλης είχε ήδη αρχίσει να κάνει σχέδια για το επόμενο ταξίδι, όταν έφτασαν τα νέα στην αποικία των πελεκάνων. Οι διηγήσεις για τον όμορφο Νότο, ξεσήκωσαν όλους τους πελεκάνους, και βέβαια και τον Ψαροχαφτούλη. Έτσι, ο νεαρός πελεκάνος αποφάσισε να κινηθεί προς τον Νότο.

Το ταξίδι ήταν μεγάλο και κουραστικό, κι ο πελεκάνος ένιωσε μεγάλη ανακούφιση, όταν τελικά είδε τους τεράστιους ορεινούς όγκους της Κρήτης να ξεπροβάλλουν στον ορίζοντα.

Αφού έκανε τις συνηθισμένες βουτιές του, έφαγε, ξεκουράστηκε και ξεκίνησε να εξερευνήσει τα βουνά. Η μέρα ήταν ηλιόλουστη και τα ανοδικά ρεύματα¹, τον βοήθησαν να πάρει γρήγορα ύψος. Το θέαμα ήταν μαγευτικό! Απόκρημνοι βράχοι, σπηλιές και ψηλές κορυφές συνέθεταν ένα τοπίο μοναδικής ομορφιάς.

Η εικόνα τον είχε συνεπάρει, όταν ξαφνικά κάτι έπεσε πάνω στο κεφάλι του. Η τρομάρα του ήταν μεγάλη. Ο πελεκάνος ζαλίστηκε και άρχισε να στροβιλίζεται στο κενό. Ευτυχώς, συνήλθε γρήγορα και με δυο τρεις κινήσεις σταθεροποιήθηκε και προσγειώθηκε στο σίγουρο έδαφος. Δίπλα του βρισκόταν αυτό που του είχε πέσει στο κεφάλι: ένα τεράστιο κόκαλο. «Μα πώς;» αναρωτήθηκε και πλησίασε με δυσπιστία και περιέργεια το κόκαλο. «Τα κόκαλα δεν πετάνε!»

1. ανοδικά ρεύματα: μάζες αέρα που κατευθύνονται προς τα πάνω

«Αν νομίζεις, φίλε, πως το κουβαλούσα τόση ώρα για να το φας εσύ, κάνεις μεγάλο λάθος» ακούστηκε από πίσω του μια βαθιά φωνή που τον έκανε να αναπηδήσει. Πίσω του στεκόταν με ύψος αυστηρό ένα πουλί που έμοιαζε σαν τεράστιο γεράκι, τόσο μεγάλο μάλιστα γεράκι που ο Ψαροχαφτούλης όμοιό του δεν είχε ξαναδεί. Η ουρά του ήταν μεγάλη και είχε ρομβοειδές σχήμα². Το άνοιγμα των φτερών του πλησίαζε τα τρία μέτρα και πρέπει να ζύγιζε πάνω από 7 κιλά. Και σαν να μη έφταναν όλα αυτά, το παράξενο πουλί είχε και ... μουστάκι!

«Καλά, τι είσαι εσύ; Γεράκι δεν είσαι, πολύ μεγάλος είσαι και έχεις και μουστάκι... Πού ακούστηκε ένα τόσο μεγάλο πουλί να έχει μουστάκι;» ρώτησε ο Ψαροχαφτούλης και πριν προλάβει να ολοκληρώσει την ερώτησή του, του φάνηκε τόσο αστείο, που έβαλε τα γέλια. «Είσαι ένας μουστακαλής».

Το πουλί εκνευρίστηκε. «Εγώ είμαι Γυπαετός», φώναξε, «και δεν θα ανεχτώ τις κοροϊδίες σου, ανόητε πελεκάνε».

Η κατάσταση έμοιαζε να βγαίνει εκτός ελέγχου και ο Ψαροχαφτούλης αποφάσισε να ζητήσει συγγνώμη και να μην εκνευρίσει κι άλλο τον Γυπαετό. «Καλά, με συγχωρείς» του, είπε, «αλλά δεν έχω δει κανέναν άλλο σαν εσένα».

Ο Ψαροχαφτούλης είχε μόλις τελειώσει τη φράση του, όταν θυμήθηκε το κόκαλο και ρώτησε «Εσύ μου έριξες το κόκαλο στο κεφάλι;»

«Δεν σου έριξα το κόκαλο στο κεφάλι, ανόητε πελεκάνε» αντέδρασε ο Γυπαετός. «Έριξα το κόκαλο στο έδαφος για να σπάσει». Η μία έκπληξη ερχόταν μετά την άλλη για τον Ψαροχαφτούλη. Να σπάσει; Και γιατί να σπάσει. Τι δουλειά έχει αυτός να σπάει κόκαλα;

Ο Γυπαετός μάλλον κατάλαβε την απορία του και μαλάκωσε. «Καλά» του είπε, «θα σου εξηγήσω. Εγώ, λοιπόν, είμαι Γυπαετός και μου αρέσει πολύ να τρώω κόκαλα. Εδώ στην Κρήτη με φωνάζουν μάλιστα και Κοκαλά. Όταν τα κόκαλα είναι μικρά, τα τρώω με μεγάλη ευκολία, αλλά όταν είναι πολύ μεγάλα δεν μπορώ να τα φάω. Έτσι τα πετάω από ψηλά και τα κόκαλα σπάνε. Κατάλαβες;»

Ο Ψαροχαφτούλης δεν απάντησε. Περιεργάστηκε για λίγο ακόμα τον Γυπαετό και παρατήρησε πως τα φτερά του έμοιαζαν σαν να τα είχε βάψει πορτοκαλί! «Γιατί... βάφεσαι;» ρώτησε. «Α!» αναφώνησε ο Γυπαετός. «Το γιατί, είναι μεγάλη ερώτηση. Οι άνθρωποι ψάχνουν εδώ και χρόνια κι ακόμα δεν έχουν βρει απάντηση. Έτσι κι εμείς οι Γυπαετοί έχουμε αποφασίσει πως το μυστικό θα παραμείνει μυστικό. Πάντως αυτή είναι μια εξαιρετική βαφή. Τη βρίσκω όπου έχει κόκκινο χώμα ή ακόμα και μέσα στις σπηλιές. Τώρα κατάλαβες;»

Ο Ψαροχαφτούλης δεν είχε καταλάβει. Δεν μπορούσε να καταλάβει ούτε γιατί άρεσαν τα κόκαλα στον Γυπαετό ούτε γιατί βάφεται.

«Άκου, μικρέ» ξεκίνησε τώρα ο Γυπαετός. «Εγώ έχω δουλειά. Πριν λίγο καιρό τέλειωσαν οι επισκευές στη φωλιά μου, που, όχι να το παινευτώ, αλλά είναι η καλύτερη φωλιά της περιο-

2. *ρομβοειδές σχήμα*: το σχήμα του ρόμβου, δηλ. ένα μη ορθογώνιο παραλληλόγραμμο που έχει και τις τέσσερις πλευρές ίσες

χής. Έφτιαξα τρεις φωλιές, αλλά αυτή ήταν η καλύτερη. Έχει καταπληκτικά κλαδιά, μαλλί από πρόβατα και πολλά άλλα υλικά. Τη διαλέξαμε μαζί με την κυρά μου, που πριν λίγες μέρες γέννησε δύο αβγά. Πρέπει λοιπόν να πάω να την ξεκουράσω, γιατί πρέπει κι αυτή να φάει κάτι. Και καθώς κάνει πολύ κρύο, πρέπει να πάω, γιατί αλλιώς θα κρυώσουν τα αυγά μας.»

«Α! κι εγώ έχω γίνει πατέρας» αναφώνησε ο Ψαροχαφτούλης. «Έχω μάλιστα δύο παιδιά. Εσύ;»

«Εγώ μάλλον ένα θα αποκτήσω τελικά. Έτσι είμαστε εμείς οι Γυπαετοί. Λίγοι και καλοί!» τραγούδησε ο Γυπαετός και χρησιμοποιώντας τα δυνατά ρεύματα του αέρα, άρχισε να υψώνεται στα σύννεφα. Το πέταγμα του ήταν γρήγορο, γεμάτο ελιγμούς³ και ο Ψαροχαφτούλης τον κοίταζε με ειλικρινή θαυμασμό.

Ο Ψαροχαφτούλης έμεινε λίγες μέρες ακόμα στον Νότο κάνοντας βόλτες και ψαρεύοντας. Και κάθε σούρουπο ανέβαινε όσο πιο ψηλά μπορούσε και κοίταζε τον φίλο του τον Γυπαετό με την κυρά του να πετάνε πλάι-πλάι, να ακροβατούν, να στροβιλίζονται στα σύννεφα κυνηγώντας ο ένας τον άλλο και να βουτάνε στο κενό. Και του φαίνονταν τώρα τόσο όμορφοι, που είχε ξεχάσει ακόμα και το μουστάκι τους.

Αν θέλεις να μάθεις και τις άλλες περιπέτειες του Ψαροχαφτούλη μπορείς να επισκεφτείς το <http://www.ornithologiki.gr/gr/wob/gryarox.htm>

Ξαναπές την ιστορία με δικά σου λόγια με τη βοήθεια των παρακάτω προτάσεων.

- Ο Ψαροχαφτούλης αποφασίζει να ταξιδέψει προς το Νότο.
- Το ταξίδι ήταν .....
- Στη διαδρομή θαύμαζε ...
- Ξαφνικά ...
- Έτσι ο Ψαροχαφτούλης γνώρισε ....
- Πιάσανε την κουβέντα και μίλησαν για ...
- Παρόλη την κουβέντα ο Ψαροχαφτούλης δεν κατάλαβε ...
- Είχαν όμως και κάτι κοινό. Και οι δύο ...
- Τελικά ο Ψαροχαφτούλης και ο Γυπαετός έγιναν φίλοι και ...

3. ελιγμός: στροφή, στρίψιμο, μανούβρα